

KRISTITTYNÄ YHTEISKUNNASSA

Väinö Hotti

Uskovan yhteiskunta

Uskovilla on aivan oma kotimaa ja – yhteiskunta. Heidän menonsa tulisi olla ”taivaallisissa”.

”Taivaaseen, mun sieluni, Riennä maasta matalasta! Taivaasta on sukusi, Tullut olet taivahasta. Eikö siis tee mielesi Jälleen kotimaahasi? (Vvk.620:2).

”Sillä monet, joista usein olen sen teille sanonut ja nyt aivan itkien sanon, vaeltavat Kristuksen ristin vihollisina; heidän loppunsa on kadotus, vatsa on heidän jumalansa, **heidän kunnianaan on heidän häpeänsä, ja maallisiin on heidän mielensä.** Mutta **meillä on yhdyskuntamme taivaissa**, ja sieltä me myös odotamme Herraa Jeesusta Kristusta Vapahtajaksi” (Fil.3:18-20).

Ulkopuolelle leirin

”Sentähden myös Jeesus, pyhittääkseen omalla verellensä kansan, **kärsi portin ulkopuolella.** Niin **menkäämme siis hänen tykönsä "ulkopuolelle leirin"**, hänen pilkkaansa kantaen; sillä ei meillä ole täällä pysyväistä kaupunkia, vaan tulevaista me etsimme” (Hebr.1:12-14).

Jeesus seurakunnan ulkopuolella

”Sillä sinä sanot: Minä olen rikas, minä olen rikastunut enkä mitään tarvitse; etkä tiedä, että juuri sinä olet viheliäinen ja kurja ja köyhä ja sokea ja alaston. Minä neuvon sinua ostamaan minulta kultaa, tulesa puhdistettua, että rikastuisit, ja valkeat vaatteet, että niihin pukeutuisit eikä alastomuutesi häpeä näkyisi, ja silmävoidetta voidellaksesi silmäsi, että näkisit. Kaikkia niitä, joita minä pidän rakkaina, minä nuhtelen ja kuritan; ahkeroitse siis ja tee parannus” (Ilm.3:17-19).

Laodikean seurakunta ei ole tyytynyt olemaan ”ulkopuolella leirin”. Se ei halunnut olla ”muukalainen”. Se halusi päästä ”maailman leiriin” ja sen parrasvaloihin. Hengen köyhyyden tilalle oli tullut ulkonainen rikkaus. Samalla se kuitenkin joutui Jeesuksesta erilleen – Jeesus jäi seurakunnan oven taa:

”**Katso, minä seison ovella ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin minä käyn hänen tykönsä sisälle ja aterioitsen hänen kanssaan, ja hän minun kanssani**” (Ilm.3:20).

Gustaf Johansson 10.1.1844 – 24.7.1930

MIKÄ ON KANSANKIRKKO?

OSMO TIILILÄ: JOHDATUS TEOLOGIAAN (s.185)

Arkipiispa Gustaf Johansson (k.1930) esittelee kansankirkon seuraavasti: Viitaten Augsburgin tunnustuksen VII artikkeliin, jossa on jo s. lainaamamme seurakunnan määritelmä, hän jatkaa: "Oleellisena määreenä on tässä 'pyhän yhteys'. Pyhällä tarkoitetaan sitä, joka on osallinen Pyhästä Hengestä ja elää tämän Hengen hallituksen alla." Viitaten sitten Augsb. tunnustuksen puolustuksen samaa asiaa koskevaan laajempaan esitykseen Johansson jatkaa: "Luterilainen kirkko teroittaa ihmisen omakohtaista suhdetta Kristukseen ja tekee autuuden riippuvaksi tästä... Mutta Kristuksen seurakuntaan on luettava myös ne kristityt, jotka ovat samassa suhteessa Kristukseen kuin apostolit olivat ennen helluntaipäivää. Nämä opetuslapset elivät Kristuksen kanssa ja seurasivat häntä, he uskoivat, että Kristus on Jumalan Poika, ja rakastivat häntä, mutta heillä ei vielä ollut Kristuksen Henkeä, sillä he tulivat tästä osallisiksi vasta helluntaina.... Vielä nytkin ihminen käy tätä opetuslapsen koulua... opetuslapsijoukko on Herran Hengen kasvatuksessa, ja tästä liittyy yhä uusia jäseniä Kristuksen varsinaiseen seurakuntaan. Mutta Kristuksen seurakuntaan luetaan myöskin ulkonaisesti se suuri joukko ihmisiä, jotka on kristikunnassa kasteen kautta otettu seurakunnan yhteyteen ja jotka ovat Jumalan armon välikappalten vaikutusten alla, vaikka eivät itse elä todellista uskon elämää. Näihin kohdistuu kirkon kasvatustyö, eivätkä he kuulu Kristuksen varsinaiseen seurakuntaan... Kansankirkon käsitteeseen kuuluvat siis Kristuksen varsinainen seurakunta, opetuslasten piiri, jossa sen varsinaisia jäseniä valmistuu seurakunnalle, ja kastettujen suuri joukko, joka on kirkon kasvatettava ja jonka keskellä armonvälikappaleet vaikuttavat. Kansankirkko ei siis ole aivan sama kuin Kristuksen seurakunta, sillä se on tätä laajempi. Kristuksen seurakunta on kansankirkon ytimenä. Eikä kansankirkko ole aivan sama kuin tuo opetuslasten piiri, joka kyllä uskoo Kristukseen ja rakastaa häntä mutta jonka uskon tulee vielä puhdistua ja kasvaa, ennen kuin Kristus voi astua sydämeen asumaan. Tämä opetuslasten piiri on vain osa kansankirkon jäsenistä. Eikä kansankirkko ole sama kuin kastettujen suuri joukko, joka tosin on armonvälikappalten vaikutusten alainen, mutta joka ei elä varsinaista uskon elämää. Tämäkin piiri on osa kansankirkkoa, vaikka se on siihen luettava vain ulkonaisesti. Kansankirkko käsittää siis kolme eri ryhmää" (Mietteitä Suomen luterilaisen kirkon asemasta, 1890. -Kieli uusittu).

Kirkon ja valtion naimakauppa 300 – luvulla

Kirkon ja valtion rajat menivät pahasti sekaisin 300 – luvulla, jolloin kristinuskosta tuli Rooman valtionuskonto: valtio tuli kirkkoon ja kirkko valtioon. Tähän asti kirkko oli ollut vainottuna, mutta nyt se lankesi "valtakiusaukseen":

”Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle yhdessä tuokiossa kaikki maailman valtakunnat ja sanoi hänelle: ”Sinulle minä annan kaiken tämän valtapiirin ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen, kenelle tahdon. Jos sinä siis kumarrut minun eteeni, niin tämä kaikki on oleva sinun” (Luuk.4:5-7).

Tässä kohtalokkaassa vaihtokaupassa kirkko voitti maailman – mutta kadotti taivaan!

Gustaf Johanssonin formulointi

Vuosisatojen ajan kirkko on hoitanut koululaitosta. Johansson katsoo, että se on Jumalan sääntämys. Kirkko asettuu KANSOJEN KAITSIJAKSI. Seurakuntaoppi muovataan tältä pohjalta – välittämättä Raamatun selkeistä ohjeista.

Kirkko lähti purjehtimaan maailman merille, jossa Jumala suuret lupaukset omalle kansalleen eivät enää olleet voimassa. Ne eivät osu kohteeseensa. Niiden käyttäminen vie harhaan.

Tänään kirkko voisi huoletta jättää kaiken opetustoimen valtiolle ja keskittyä lähetyskäsken asettamiin velvoitteisiin. Valtion napanuora tulisi katkaista! Regimenttioppi on turmiollinen side kirkon ja valtion välillä.

Vääristynyt kristillinen etiikka

Koko kansa kastetaan ja se luo taas perustan kaiken kansan opettamiselle. Kasteessa lapsi uudestisyntytetään. Eksorkismissa ajetaan riivaajat pois. Samalla lapsesta tulee Jeesuksen opetuslapsi. Kun kaikki kansa kastetaan, **se samalla myös otetaan kristillisen etiikan piiriin.**

Tämä on suurta sokeutta ja harhautusta.

KUKA ON KRISTITTY?

1. Jokainen kastettu

Katolisessa kirkossa näin asia määritellään. Perustana tässä on, että lapsi uudestisyntyy kasteessa (ex opere operato = tehtynä toimituksena). Tämä katolinen hapatus on siirtynyt myös luterilaiseen kansankirkkoon. URHO MURROMA jyrisi aikoinaan: ”uudestisyntyminen kasteessa on saatanallinen valhe”.

Empiirinen todistus: Kokemus kumoo selvästi tämän väitteen; kastetuissa ei yleensä näy uuden elämän merkkejä!

2. Jokainen kirkkokuntaan tai hengelliseen liikkeeseen kuuluva

Empiirinen todistus: Kirkolla tai hengellisellä liikkeellä ei näytä olevan vanhurskauttavaa vaikutusta.

3. Uskoontullut

Raamatun todistus: Uskoontullut ihminen on pelastunut. Myöhemmin kuitenkin hän saattaa kadottaa pelastuksen esim. **kadottavaan lahkoon siirtymisen kautta.**

Näin oli käynyt Galatian seurakunnassa. Galatialaiset olivat Paavalin kautta tulleet uskoo ja ekklesian jäseneksi. Judaistit olivat kuitenkin kavalasti vieneet seurakunnan lahkoperustalle ja

”pois Kristuksesta”. Samalla he olivat joutuneet pelastavan seurakunnan (ekkleesian) ulkopuolelle. Ainoa pelastus tästä surkeasta tilasta oli ”uudestisyntyttäminen”:

”Te olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; te olette langenneet pois armosta” (Gal.5:4).

”Lapsukaiseni, jotka minun jälleen täytyy kivulla synnyttää, kunnes Kristus saa muodon teissä” (Gal.4:19).

Lahkolainen ei ole kristitty!

EKKLESIA , KRISTUKSEN RUUMIS

Ihmisillä on usein sellainen käsitys, että Jumalan seurakunta syntyy niistä ihmisistä, jotka Henki johdattaa Pojan kautta Isän lapsiksi. Ajatellaan, että Hengen työ yksilöissä käy seurakunnan muodostumisen edellä, joka on vasta todellisuus numero kaksi, niiden summa, jotka pelastuvat. Itse asiassa tämä suhde on juuri päinvastainen, Ihmisten yhteenliittyminen ei luo seurakuntaa, vaan seurakunta jäsentää itseensä jatkuvasti uusia yksilöitä. Pyhä Henki on äiti, mutta seurakuntakin on tavallaan äiti. Tämä kaikki vaatii tarkemman selostuksen.

*Uudessa Testamentissa käytetään seurakunnasta sanaa **ekkleisia**. Tämä ekkleisia saa toinen toistaan merkittävämpiä määreitä. Niinpä sanotaan, että se on ”hengellinen huone” ja ”pyhä papisto” (1 Piet.2,5), ”totuuden pylväs ja perustus” (1 Tim.3,15), ”Jumalan asumus Hengessä” (Ef.2,22). ”Kristuksen ruumis” ja ”täyteys” (Ef.1,23). Kristuksen ja seurakunnan suhde on niin läheinen, että sitä verrataan aviosuhteeseen (Ef.5,32). Seurakuntaan kuuluvat ovat ”yksi ruumis Kristuksessa” (Room.12,5; ks. myös. 1 Kor.10,17: 12, 12ss.; Ef.4,4; Kol.1,18; 1,24; 2,17ss.; 3,15). Tällaiset raamatunkohdat voidaan teologisesti yhdistää sanomalla, että ekkleisia on **corpus mysticum**, sisäisen salatun yhteyden omistava todellisuus, jonka muodostavat Kristus ja hänen omansa. Ekkleisia on Jumalan valtakunnan edustaja täällä ajassa, vaikka se itse ei olekaan yksin ajassa, koska sen pää on Kristus. Ekkleisia ei ole samaistettavissa mihinkään historialliseen kirkkolaitokseen, sillä siihen kuuluvat vain ne, jotka todella ovat Kristuksen jäseniä. Ekkleisia levittäytyy omalla voimallaan Pyhässä Hengessä, ei ihmisten kannattelemana ja eteenpäin viemänä, vaikka näidenkin palvelustyötä tarvitaan. Juuri tästä syystä seurakunta ei synny ihmisten yhteentulon hedelmänä – elävää viinipuuta ei saada aikaan kokoamalla yhteen oksia! – seurakunta on todella äiti. Rooman kirkon vanhassa ylpeässä julistuksessa on totuus, kunhan se vain tulkitaan oikein: **extra ecclesiam nulla salus** – kirkon ulkopuolella ei todellakaan ole pelastusta! **Ekkleesian** ulkopuolella ei todellakaan ole pelastusta, sillä kun Pyhä Henki saattaa yksilön Kristuksen yhteyteen, hän tekee tästä Kristuksen ruumiin jäsenen. Ei ole ”yksinäisiä kristittyjä”; kristityt kuuluvat suureen, läpi vuosisatojen ulottuvaan Jumalan lasten yhteyteen, elävään organismiin, suureen kokonaisuuteen, jota Kristus itse Pyhässä Hengessä hoitaa ja kannattelee” (Osmo Tiilikä, Teinien teologia, ss.78,77.*

UUDEN ELÄMÄN ETIIKKA

On olemassa **KAHDENLAISTA TEOLOGIAA**: 1. TEOLOGIA REGENITORUM (uudestisyntyneiden teologia). 2. TEOLOGIA IRREGENITORUM (uudestisyntymättömien teologia). Samoin myös etiikassa on olemassa selkeä kahtiajako.

Uskoon tullessaan ihmisestä tulee ”uuden yhdyskunnan ja uuden aioonin kansalainen”. Hän myös samalla siirtyy UUDEN ETIIKAN piiriin.

Osmo Tiilikä 3.3.1904 – 16.12.1972

UUDEN ELÄMÄN ETIIKKA

*Kysymys ei ole luonnonomaisesta muuttumisesta, kuten ajatellaan room.katolisessa etiikassa, vaan **persoonallisesta mielenlaadun ja tahdon uudistumisesta**. Paino voidaan panna kahteen kohtaan. Evankelista kristillistä etiikkaa voidaan nimittää **Hengen etiikaksi** sen johdosta, että vanhurskautetussa ihmisessä vaikuttaa Pyhä Henki. Hän on Hengen kuljetettavana (Room.8,14). Lihan pyyteitten rinnalle tulee sisällinen suostumus Jumalan tahtoon; vaikka liha yhä vielä eläkin, se ei enää hallitse ihmistä. Hän on Hengen hallittavana. Tätä etiikkaa voidaan myös nimittää **armon etiikaksi**, sillä Jumalan armo on uuden Jumala-suhteen perusta. Uusi elämä kumpuaa siitä iloisesta kiitollisuudesta, jota syntienanteeksiantamus herättää. Se on välitöntä armossa elävän Jumalan lapsen liikettä uudessa vapaudessa. Voisi yhdistää nämä molemmat puolet toisiinsa ja sanoa, että evankelinen etiikka on **armon ja Hengen etiikkaa**. Armo tuo aseman muutoksen syntiselle Jumalan edessä tämän vapautuessa tuomionalaisuudestaan – mutta mitään Hengen saamista ei voi olla ilman tätä aseman muutosta. Ja kääntäen ei taas armo ole armoa, jollei ihminen todella pääse Kristuksen yhteyteen, se on: jollei usko välitä Kristusta Pyhässä Hengessä ihmisen sydämeen. **Juuri anteeksiantaessaan synnin Jumala uudistaa ihmisen...**Hän ei tule vanhurskaaksi tekemällä hyviä töitä – mutta vanhurskas ihminen sen sijaan tekee hyviä töitä (Luther). Kuitenkin voidaan sanoa, että Kristuksen omistanut ihminen pyrkii Hengen johtamana täyttämään Jumalan tahtoa ja toteuttamaan omalla kohdallaan Jumalan suunnitelmia (tässä ”oikeat” päämäärät). Uuden elämän etiikka ei myöskään ole legalistista etiikkaa, sillä ihminen ei ole lain alainen ollessaan Kristuksessa. On toisinaan sanottu, että uskova ihminen on ”laisa”, mutta tämäkään ei ole täysin asiallinen ilmaisu, koska uusi elämä ei ole lain määräämää elämää, vaan Kristuksessa olevaa vapautta...*

*Laki on kyllä tarpeen uskovallekin Jumalan tahdon ilmaisjana ja jatkuvana kehottajana hyvään (lain ns. kolmas käyttö), mutta sisällisesti uskova on lain tuomioista vapaa. Uuden elämän etiikka on olennaisesti **mielenlaadun etiikkaa**. Tällaisena se on kaiken **moralismin** vastakohta (moralismi = tapojen parantaminen). Jumala katsoo sydämeen ja uudistaa sydämen. Ja uudistetusta sydäimestä lähtevät uudistuneet teot. Tällaisena uuden elämän etiikka on sisäisen **vapauden** etiikkaa.*

Luther on sanonut: huono puu ei tule hyväksi koettelemalla saada sen hedelmät hyväksi. Mutta hyvä puu tekee hyviä hedelmiä. (vastoin katolista päämääräetiikkaa) ja edelleen: aurinkoa ei tarvitse käskä paistamaan; se paistaa itsestään (vastoin legalistista etiikkaa) (Osmo Tiilikä, Teinien teologia, ss.120-122).

Lähetyskäskyn syrjäyttäminen

Lähetyskäsky taas edellyttää evankeliointia ennen etiikan opetusta:

"Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käskenyt teidän pitää. Ja katso, minä olen teidän kansanne joka päivä maailman loppuun asti" (Matt.28:18-20).

Apostolien esimerkki

Apostolit eivät uudestisyntyneet kasteella. He eivät myöskään opettaneet kääntymättömille pakanoille kristillistä etiikkaa:

"Niin Pietari sanoi heille: "Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan" (Apt.2:38).

"Tehkää siis parannus ja kääntykää, että teidän syntinne pyyhittäisiin pois, että virvoituksen ajat tulisivat Herran kasvoista ja hän lähettäisi hänet, joka on teille edeltämäärätty, Kristuksen Jeesuksen" (Apt.3:19,20).

Kasvatuskristillisyyys

Liberaaliteologia on pyrkinyt riisumaan Raamatun myyteistä. Tähän kuuluu kaikkien ihmeiden poistaminen. Uudestisyntymisen mitätöiminen on eräs vakavimmista asioista. Ihmisen katsotaan sellaisenaan kelpaavan Jumalalle. Tästä taas seuraa teologia: KAIKKI PÄÄSEVÄT TAIVAASEEN!

"Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: joka ei synny uudesti, ylhäältä, se ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa" (Joh.3:3).

NIILO TUOMENOKSA

"Herätyskristillisyyys on aina kasvatuskristillisyyttäkin ja päinvastoin. Mutta mistä on kotoisin sellainen kasvatuskristillisyyys, jossa kukaan ei herää, ei kukaan tee parannusta eikä kukaan synny uudestaan. Siinä taidetaan kasvattaa syntymättömiä."

PAAVO RUOTSALAINEN

"Paavo ei väsynyt varoittamasta ihmisiä siitä, että he väärässä järjestyksessä yrittivät tehdä hyviä tekoja – ennen kuin olivat päässeet Kristuksen sisälliseen tuntemiseen" (Saarisalo, Erämaan vaeltaja Paavo Ruotsalainen, s.326).

"Älä vain suruttomia pane Herran töihin" (Oravala, Erämaan profeetta, s-167).